

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/165/2014
Identifikačné číslo spisu:	7209230875
Dátum vydania rozhodnutia:	23.04.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Edita Bakošová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:7209230875.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne ALDA TRADE, s.r.o., so sídlom v Bardejove, Kláštorská č. 20, IČO: 36 490 016, zastúpenej JUDr. Alenou Zadákovou, advokátkou v Košiciach, Kováčska č. 32, proti žalovaným 1/ X., bývajúcemu vo O., zastúpenému opatrovníkom Mgr. L., zamestnancom Okresného súdu Košice I, 2/ J., bývajúcej vo O., zastúpenej opatrovníčkou L., zamestnankyňou Okresného súdu Košice II, 3/ KANG DA s.r.o., so sídlom vo Zvolene, Pribinova č. 558/23, IČO: 36 740 446, zastúpenej Ulianko & partners, s.r.o., so sídlom vo Zvolene, Nám. SNP č. 41, IČO: 36 856 517, o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 43 C 191/2009, o dovolaní žalovanej 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 16. mája 2013 sp. zn. 2 Co 130/2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 16. mája 2013 sp. zn. 2 Co 130/2012 a rozsudok Okresného súdu Košice II z 23. januára 2012 č.k. 43 C 191/2009-264 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Košice II na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice II rozsudkom z 23. januára 2012 č.k. 43 C 191/2009-264 určil, že kúpna zmluva o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, uzavretá medzi žalovanými 1/ a 2/ ako predávajúcimi a žalovanou 3/ ako kupujúcou 13. decembra 2007, ktorej predmetom bol prevod nehnuteľností zapísaných v katastri nehnuteľností Katastrálneho úradu, Správy katastra Q. pre okres Q. obec Q. - V., katastrálne územie J., na LV č. XXXXX ako dom č. s. XXXX stojacom na parcele č. XXXX/X a pozemku parcely č. XXXX/X zastavané plochy a nádvoría vo výmere 864 m², ktorej vklad bol povolený Správou katastra Q. 11. apríla 2008 pod spisovou značkou L., je neplatná. Žalovaným 1/ až 3/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania vo výške 669,68 Eur do 15 dní na účet advokátky. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalobkyňa ako predávajúca a žalovaní 1/, 2/ ako kupujúci 7. júla 2005 uzavreli kúpnopredajnú zmluvu, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXXX v kat. úz. J., kúpna cena nehnuteľnosti bola 6.000.000,- Sk. Časť kúpnej ceny 5.000.000,- Sk žalovaní 1/, 2/ do dnešného dňa žalobkyni neuhradili. Následne žalovaní 1/, 2/ ako predávajúci tieto nehnuteľnosti kúpnu zmluvou z 13. decembra 2007 previedli na žalovanú 3/, teda dopustili sa konania, v dôsledku ktorého bolo ukrátené uspokojenie žalobkyninej vymáhateľnej

pohľadávky. Vykonaným dokazovaním súd dospel k záveru, že žalobkyňa má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy uzavretej 13. decembra 2007 a to z dôvodu, že bez určenia neplatnosti zmluvy je právo žalobkyne na vymoženie dlžnej sumy, ktorá jej bola priznaná rozsudkom Okresného súdu Zvolen v konaní 16 C 49/2008, neisté. Určením neplatnosti kúpnej zmluvy sa vlastníckmi nehnuteľnosťami stanú žalovaní 1/, 2/, ktorým žalobkyňa nehnuteľnosť odpredala a ktorí jej doposiaľ kúpnu cenu neuhradili. Neplatnosť právneho úkonu sa môže dovolávať každý, kto je neplatným právnym úkonom dotknutý, koho práva a záujmy sú takýmto úkonom ukrátené. Uviedol, že za určovaciu žalobu podľa ustanovenia § 80c (správne 80 písm. c/ - pozn. dovolacieho súdu) O.s.p. je teda možné považovať aj žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu. Vyslovil, že predmetná kúpna zmluva je neplatná s poukazom na ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanovením § 59a ods. 1 až 3 Obchodného zákonníka, keďže žalovaní 1/, 2/ previedli nehnuteľnosti na spoločnosť žalovanej 3/, pričom zakladateľkou spoločnosti bola žalovaná 2/, ktorá bola súčasne aj spoločníčkou a konateľkou v čase uzavretia kúpnej zmluvy. K prevodu vlastníckeho práva došlo v rozpore so zákonom ako aj v rozpore s dobrými mravmi a preto žalobkyňa sa mohla domáhať neplatnosti právneho úkonu. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 142 ods. 1 O.s.p., úspechom v konaní a vznikom trov na súdnom poplatku a právnom zastúpení.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalovanej 3/ rozsudkom zo 16. mája 2013 sp. zn. 2 Co 130/2012 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovanej 3/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania v sume 79,58 Eur do troch dní. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že po preskúmaní rozsudku spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav a správne o veci rozhodol, preto na dôvody uvedené v napadnutom rozsudku v celom rozsahu poukazuje. V celom rozsahu sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa v tom, že žalobkyňa má naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti kúpnej zmluvy v zmysle § 80 O.s.p., keďže od rozhodnutia súdu v tomto konaní závisí aj jej uspokojenie v prípadnom konaní nasledujúcom po vyslovení neplatnosti zmluvy. Uviedol, že aj ostatné dôvody rozsudku súdu prvého stupňa sú v súlade so zisteným skutkovým stavom, ako aj s citovanými zákonnými ustanoveniami, pokiaľ ide o ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka, keďže právny úkon učený žalovanými 1/ a 2/ sa prieči dobrým mravom. Z vykonaného dokazovania je náležitým spôsobom preukázané, že žalovaní 1/ a 2/ ako kupujúci neuhradili žalobkyni ako predávajúcej kúpnu cenu za odkúpenú nehnuteľnosť, pričom túto nehnuteľnosť odpredali právnickej osobe, t.j. žalovanej 3/, pričom zakladateľkou žalovanej 3/, t.j. spoločnosti s ručením obmedzeným bola žalovaná 2/, ktorá bola aj spoločníčkou a konateľkou v čase uzatvárania zmluvy, t.j. 13. decembra 2007. Uviedol, že už len samotné toto konanie je porušením § 3 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka a preto je rozsudok súdu prvého stupňa vecne správny. Z týchto dôvodov odvolací súd podľa ustanovenia § 219 ods. 1, 2 O.s.p. rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná 3/, ktorá navrhla oba rozsudky súdov nižších stupňov zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. (postupom súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom) a dôvodnosť (posudzujúc podanie podľa jeho obsahu) z ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, pretože súdy dospeli k mylnému záveru, že žalobkyňa má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti kúpnej zmluvy. Dovolateľka v dôvodoch svojho dovolania v prvom rade uviedla, že súd prvého stupňa sa s existenciou naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení nevyporiadal vôbec, v odôvodnení rozsudku ho paradoxne úplne opomenul, čoho dôsledkom je úplná nepreskúmateľnosť rozhodnutia prvostupňového súdu v tejto časti. Odvolací súd len stroho (jednou vetou) konštatoval danosť naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení bez toho, aby sa aspoň v minimálnej miere zaoberal právnou argumentáciou uvádzanou v dôvodoch odvolania a v priebehu konania pred súdom prvého stupňa. Dovolateľka ďalej podrobne zdôvodnila (s poukazom najmä na ustanovenie § 59a ods. 1, 2 Obchodného zákonníka a § 39 Občianskeho zákonníka) prečo považuje kúpnu zmluvu z 13. decembra 2007 za platnú. V tejto súvislosti tiež zdôraznila, že súd prvého stupňa určovacím výrokom rozhodol o neplatnosti kúpnej zmluvy s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka v spojení s § 59a ods. 1 až 3 Obchodného zákonníka, keďže

žalovaní 1/ a 2/ previedli nehnuteľnosti na spoločnosť (žalovanú 3/), pričom zakladateľkou tejto spoločnosti bola žalovaná 2/, ktorá bola súčasne aj jej spoločníčkou a konateľkou v čase uzavretia zmluvy, z čoho súd prvého stupňa vyvodil absolútnu neplatnosť právneho úkonu. Odvolací súd sa s odôvodnením rozsudku prvostupňového súdu v tejto časti nestotožnil, rozhodnutie o neplatnosti kúpnej zmluvy však považoval za vecne správne a to pre rozpor zmluvy s dobrými mravmi, čo odôvodnil dvomi vetami. Odôvodnenie rozhodnutí oboch súdov preto považuje za nepreskúmateľné, nemajúce náležitosti § 157 ods. 2 O.s.p., ktorých nedostatky jej neumožňujú primerane reagovať na ich dôvody, argumentovať, prípadne namietat ich skutkové a právne závery.

Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovanej 3/ navrhla dovolanie ako neprípustné a tiež nedôvodné odmietnuť, pretože v konaní sa žiadna vada v zmysle § 237 O.s.p. nevyskytla. Žiadala priznať jej náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovaní 1/ a 2/ vyjadrenie k dovolaniu nepodali.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, pretože právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu možno napadnúť dovolaním len vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods.1 O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a nejde ani o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že dovolací súd vo veci doposiaľ nerozhodoval.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namietal alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2014 (ďalej len „§ 237 O.s.p.“). Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Pokiaľ ide o procesné vady podľa § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p., ktoré žalovaná 3/ v dovolaní ani nenamietala, tieto v dovolacom konaní nevyšli najavo, preto prípustnosť dovolania z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na námietky dovolateľky dovolací súd kládol dôraz na skúmanie namietanej vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Vady konania vymedzené v § 237 O.s.p. sú porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, toto právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp. zn. I. ÚS 226/03) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania poskytuje v dovolacom konaní, t.j. v konaní, v ktorom sa na základe mimoriadneho opravného prostriedku domáha ochrany pred dovolacím súdom z dôvodov, ktoré výslovne upravuje procesné právo. Jedným z takých dôvodov je aj odňatie možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), pod ktorým pochybením súdu sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom i k právnej stránke veci a pod.).

Rovnako do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. To platí aj pre výklad a používanie procesnoprávných predpisov.

Vydaniu rozhodnutia súdu musí predchádzať zákonné konanie (fair proces), t.j. taký postup súdu, v ktorom je zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov. Na zabezpečenie tejto ochrany priznáva Občiansky súdny poriadok účastníkovi procesné práva, medzi ktoré patrí aj právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcim. Ide o procesné práva, ktoré môže účastník uplatniť nielen v konaní na súde prvého stupňa, ale aj v odvolacom konaní.

Ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. stanovuje povinnosť súdu riadne a presvedčivo odôvodniť rozsudok. Tejto povinnosti zodpovedá procesné právo účastníka konania na také odôvodnenie rozsudku, ktoré spĺňa požiadavky vyplývajúce z uvedeného ustanovenia. Nedostatok riadneho a presvedčivého odôvodnenia rozsudku je porušením práva účastníka na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“), ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pretože sa mu tým odníma možnosť vnímať rozsudok ako logicky pochopiteľný celok a súčasne možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov, a teda možnosť riadne konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (por. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 171/2005 a nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 393/08, I. ÚS 342/2010, III. ÚS 198/2011).

Presvedčivosť odôvodnenia rozsudku znamená, že premisy uvedené v rozhodnutí, rovnako ako aj závery, ku ktorým súd na základe týchto premís dospel, sú pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, vzájomne bezrozporné a spravodlivé.

V predmetnej veci odvolací súd v súvislosti s potvrdením rozsudku súdu prvého stupňa uviedol, že po preskúmaní rozsudku spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo dospel k záveru, že sa v celom rozsahu stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa v tom, že žalobkyňa má naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti kúpnej zmluvy v zmysle § 80 O.s.p. (správne 80 písm. c/ - pozn.

dovolacieho súdu), keďže od rozhodnutia súdu v tomto konaní závisí aj jej uspokojenie v prípadnom konaní nasledujúcom po vyslovení neplatnosti zmluvy. Uviedol, že aj ostatné dôvody rozsudku súdu prvého stupňa sú v súlade so zisteným skutkovým stavom, ako aj s citovanými zákonnými ustanoveniami, pokiaľ ide o ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka, keďže právny úkon učinенý žalovanými 1/ a 2/ sa prieči dobrým mravom. Z vykonaného dokazovania je náležitým spôsobom preukázané, že žalovaní 1/ a 2/ ako kupujúci neuhradili žalobkyni ako predávajúcej kúpnu cenu za odkúpenú nehnuteľnosť, pričom túto nehnuteľnosť odpredali právnickej osobe, t.j. žalovanej 3/, pričom zakladateľkou žalovanej 3/, t.j. spoločnosti s ručením obmedzeným bola žalovaná 2/, ktorá bola aj spoločníčkou a konateľkou v čase uzatvárania zmluvy, t.j. 13. decembra 2007. Uviedol, že už len samotné toto konanie je porušením § 3 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka a preto je rozsudok súdu prvého stupňa vecne správny.

Odôvodnenie rozsudku dovolacieho súdu bolo tak potrebné posudzovať v spojení s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa.

Vyhovenie žalobe o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy z 13. decembra 2007 súd prvého stupňa odôvodnil tým, že za určovaciu žalobu podľa ustanovenia § 80c (správne 80 písm. c/ - pozn. dovolacieho súdu) O.s.p. je možné považovať aj žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu. Vyslovil, že predmetná kúpna zmluva je neplatná s poukazom na ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanovením § 59a ods. 1 až 3 Obchodného zákonníka, keďže žalovaní 1/, 2/ previedli nehnuteľnosti na spoločnosť žalovanej 3/, pričom zakladateľkou spoločnosti bola žalovaná 2/, ktorá bola súčasne aj spoločníčkou a konateľkou v čase uzavretia kúpnej zmluvy. K prevodu vlastníckeho práva došlo v rozpore so zákonom ako aj v rozpore s dobrými mravmi a preto žalobkyňa sa mohla domáhať neplatnosti právneho úkonu.

Podľa názoru dovolacieho súdu odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa trpí absenciou preskúmateľnosti a presvedčivosti. Súd prvého stupňa úvahu prečo žalobe vyhovel zhrnul do jedného záverečného odseku „V konaní mal súd za preukázané...“, v ktorom stručne zopakoval v odôvodnení uvedený predchádzajúci obsah, pričom na zvyšných stranách rekapituluje priebeh predchádzajúceho konania, doslovne opakuje písomné podania a vyjadrenia účastníkov a cituje jednotlivé zákonné ustanovenia.

Dovolací súd sa stotožňuje s námietkou dovolateľky, že súd prvého stupňa, ani odvolací súd v danom prípade náležite nevysvetlili, v čom spočíva naliehavý právny záujem žalobkyne na ňou požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.), konkrétne čím sa v právnom vzťahu, z ktorého je vyvodzovaný nárok uplatnený žalobou, zlepši právne postavenie žalobkyne (a v čom sa odstráni vzájomná spornosť tohto vzťahu), ak súd vyhovie žalobe o určenie, že kúpna zmluva uzatvorená na jednej strane žalovanými 1/, 2/ a na druhej strane žalovanou 3/ z 13. decembra 2007, je neplatná.

Podľa § 80 O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä a/ o osobnom stave (o rozvođe, o neplatnosti manželstva, o určení, či tu manželstvo je alebo nie je, o určení rodičovstva, o osvojení, o spôsobilosti na právne úkony, o vyhlásení za mŕtveho); b/ o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva; c/ o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti určovacej žaloby (§ 80 písm. c/ O.s.p.), musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca práve tým, určenia čoho sa domáha, dosiahne v danom právnom vzťahu odstránenie spornosti a ochranu svojich práv alebo oprávnených záujmov. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany žalobcovho práva a či snád' len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie.

Pokiaľ odvolací súd zastával názor, že žalobkyňa „má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti kúpnej zmluvy v zmysle § 80 O.s.p., keďže od rozhodnutia súdu v tomto konaní závisí aj jeho

uspokojenie sa v prípadnom konaní nasledujúcom po vyslovení neplatnosti zmluvy.“, mal v odôvodnení svojho rozhodnutia tento názor podrobne vysvetliť a konkretizovať, pretože tak ako je uvedené vyššie, určovacia žaloba podľa § 80 písm. c/ O.s.p. má slúžiť práve predchádzaniu ďalších súdnych sporov. Tak ako súd prvého stupňa, ani odvolací súd ale neodôvodnil samotnú podstatu procesnej prípustnosti podanej žaloby a nevysvetlil, v akom smere sa zlepši právne postavenie žalobkyne, pokiaľ súd vyhovie jej žalobe, resp. v akom smere sa odstráni spornosť právneho vzťahu medzi ňou a žalovanými, pokiaľ súd určí, že kúpna zmluva z 13. decembra 2007 je neplatná. So zreteľom na vyjadrenie samotnej žalobkyne, že „ak súd vysloví neplatnosť právneho úkonu, tak vlastne vlastníckmi predmetných nehnuteľností sa stanú žalovaní 1/, 2/, t.zn., že pozícia žalobcu bude oveľa výhodnejšia, lebo vlastne to bude pozícia predávajúceho a kupujúceho a navrhovateľ v tomto spore ako predávajúci za to, že kúpna cena za 7 rokov nebola uhradená, môže realizovať svoje právo na odstúpenie od tejto kúpnej zmluvy, čo je si myslím taký najväčší dôvod na podanie tejto žaloby, pretože je zrejmé, že aj keď žalobca má podľa pripojeného rozsudku Okresného súdu Zvolen 16C 49/2008 právoplatný rozsudok na zaplatenie 5.000.000,- Sk s príslušenstvom, tak táto suma nenahradza škodu, ktorá navrhovateľovi vznikla“, mal odvolací súd vysvetliť aj to, prečo práve so zreteľom na cieľ sledovaný podaním tejto žaloby, je postup zvolený žalobkyňou práve tým, ktorý definitívne vyrieši vzťahy medzi žalobkyňou a žalovanými 1/, 2/.

Požiadavka na jasné a presvedčivé odôvodnenie rozsudku vyplývajúca z ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. je z hľadiska práva na spravodlivé súdne konanie mimoriadne dôležitá. V prejednávanej veci sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti kúpnej zmluvy z dôvodu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Bolo potrebné konštatovať, že jednoznačnú odpoveď na túto otázku nedáva tak prvostupňový, ako ani odvolací rozsudok.

Tým, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia stotožnil s odôvodnením prvostupňového rozsudku nespĺňajúceho požiadavky riadneho a presvedčivého odôvodnenia, ktoré naviac ešte zavŕšil konštatovaním potreby takéhoto rozhodnutia pre ďalšie konanie, bolo konanie postihnuté vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Nepresvedčivé odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, majúce za následok odňatie možnosti žalobkyne konať pred súdom, zakladalo nielen prípustnosť, ale aj dôvodnosť podaného dovolania. Dovolací súd preto podľa § 243b ods. 1 O.s.p. rozsudok odvolacieho súdu a pre rovnaké vady aj rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvého stupňa. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania nezaoberal sa napadnutými rozhodnutiami súdov z hľadiska ich vecnej správnosti ako ani ďalšími námietkami uvedenými v dovolaní. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.